

ТАЙНА ЖАНЧЫНЫ

Пятнаццаты раз запар Грамадскі прэс-цэнтр Дома прэсы сабраў напярэдадні Міжнароднага жаночага дня цікавых і славуных жанчын краіны. На гэты раз тэма сустрэчы мела і пазытыўную, і неакрэсленую назву: «Жанчыне прырода ўсе тайны хавала». Але ці то дзякуючы кіраўніку гутаркі — дырэктару выдавецтва «Літаратура і мастацтва» Аляксандру Карлюкевічу, ці то арганізатарам — Таццяне Падаяк і яе камандзе, ці тое самім жанчынам, кожная з якіх заслугоўвае асобнага апаведу, «круглы стол» атрымаўся вельмі нефармальны, цёплы, душэўны, амаль сямейны. Тут і плакалі, і смяяліся, і абдымаліся ў парыве

раптоўнага пачуцця любові і падзякі... І гэты няглядзячы на тое, што многія, хто прыйшоў сюды, не ведалі адно аднаго асабіста. Безумоўна, важную ролю ў стварэнні святочнай атмасферы сыгралі і прадпрыемствы, якія дапамагалі ў арганізацыі сустрэчы: Белмастацкераміка, Мінскі мясакамбінат, Мінскі завод вінаградных він і Мінскхлебпрам. Што тычыцца заяўленай тэмы сустрэчы, то запрошаныя жанчыны і шчыра спрабавалі адкрыць свае тайны, і катэгарычна адмаўляліся гэта рабіць, і заклікалі да адказу мужчын, але сама сустрэча стала дэманстрацыяй і ўвасабленнем тайны, імя якой — Жанчына.

ТАЙНА ДЗЯРЖАЎНАЯ

Са слоў намесніка міністра працы і сацыяльнай абароны Валянціны **КАРАЛЁВАЙ** вынікала, што тайна жанчын — у здольнасці дапамагаць усім людзям, ад малых да старых.

У сферы сацыяльнай абароны працуе 35 тысяч чалавек, і ў асноўным гэта — жанчыны, — сказала яна. — На іх кволах плячох — цяжкая праца, але яны дапамагаюць людзям жыць. Наша сфера суправаджае чалавека ад нараджэння да апошняга шляху. Мы прызначаем дапамогу на дзяцей, выдаём пасведчанні шматдзетным маці, курыруем пытанні заробкаў, аховы працы, пенсійнага забеспячэння, абслугоўваем нямоглых і выплываем дапамогу на пахаванне. Напэўна, таму ў наша міністэрства больш за ўсё звяртаюць ад нас чакаюць падтрымкі, клопату. Насамрэч, у любой цяжкай сітуацыі чалавек можа звярнуцца ў органы сацыяльнай абароны, тэрытарыяльныя цэнтры і атрымаць дапамогу. Няхай гэта будзе не грошы, але бясплатная кансультацыя псіхалага, абслугоўванне дома...

Адхіляючыся ад тэмы «тайны» ў бок сваёй прафесійнай дзейнасці, Валянціна Вікенцьеўна нагадала пра пенсійныя льготы для шматдзетных маці:

У пенсійным забеспячэнні льготы даюцца тым, хто нарадзіў пяць дзяцей і выхаваў іх да 8 гадовага ўзросту. Такія жанчыны могуць пайсці на пенсію на 5 гадоў раней, і стажу ім, для таго, каб атрымаць пенсію, трэба на 5 гадоў менш. Асабліва важна прадугледжана для маці, якія занятыя ў вытворчасці сельскагаспадарчай прадукцыі не менш за 10 гадоў. Калі такая жанчына нарадзіла 5 і больш дзяцей і выхавала іх да 16-ці гадоў, яна можа пайсці на пенсію незалежна ад узросту. Рэальна — гадоў у 40, бо раней наўрад ці споўніцца малодшаму 16 гадоў.

Акрамя таго, для ўсіх маці, сказала намеснік міністра, у стаж налічваецца час догляду за дзіцем да трох гадоў, але не больш за 9 гадоў. З гэтай ільготы вынікае, што калі жанчына доўгі час нідзе не працуе і прамежак паміж зраджэннем яе дзяцей складае 2-3 гады, то ёй дастаткова мець працоўнага стажу толькі шэсць гадоў (плюс 9 гадоў догляду), каб мець права на атрыманне пенсіі. Але, напэўна, тайна сучаснай жанчыны заключана ў тым, што нямногія ў 40-50-гадовым узросце жадаюць быць пенсіянеркамі. «Але такая магчымасць — выбар нашай дзяржавы, у многіх краінах няма льготных пенсій увогуле, у тым ліку для шматдзетных маці», — заўважыла Валянціна Каралёва.

Ёсць жаночая тайна, разгадка якой прадстаўляе для дзяржавы стратэгічны інтарэс. Яна датычыцца жадання жанчын нараджаць дзяцей. З пачаткам другога дзесяцігоддзя XX стагоддзя ў дзетародны ўзрост уступае нешматлікае пакаленне 90-х гадоў. У сувязі з гэтым чакаецца зніжэнне нараджальнасці ў параўнанні з папярэднім перыядам. Таму Міністэрства працы і сацыяльнай абароны звяртаецца да ўрада краіны з прапановамі аб павышэнні дапамогі пры

нараджэнні дзіцяці, па доглядзе за дзіцем да 3 гадоў, аб прадстаўленні льготных крэдытаў.

«Што тычыцца пенсійных ільгот, то іх пашырэнне мы не плануем, бо гісторыя развіцця грамадства і вопыт замежных краін паказваюць, што падтрымка больш патрэбна тады, калі дзіця нарадзілася, а не тады, калі яно ўжо вырасла, — патлумачыла пункт погляду міністэрства Валянціна Каралёва. — Увогуле, наша пенсійная сістэма вельмі шчодрая: мы рана даём выплаты, таму любая новая льгота ў гэтай сферы можа выклікаць парушэнне раўнавагі ў сацыяльнай абароне насельніцтва».

ТАЙНА СУСВЕТНАЯ

Мяне заўсёды хваліла пытанне, чаму Гасподзь для нараджэння Збавіцеля звярнуўся да жанчыны, — павярнула гутарку ў філасофскі кірунак дырэктар выдавецтва «Беларуская энцыклапедыя імя Петруса Броўкі» Таццяна **БЯЛОВА**. — Гэта тайна — самая галоўная, яе нясе ў сябе кожная жанчына.

Сучаснасць выявіла такую тайну жанчыны, як здольнасць працаваць у мужчынскай прафесіі. Узяць тое ж выдавецтва «Беларуская энцыклапедыя» — здавалася б, кіраваць такой справай можа толькі мужчына, само слова «энцыклапедыст» мужчынскага роду. Разам з тым, большасць супрацоўнікаў выдавецтва — жанчыны. А пра тое, наколькі жанчына-кіраўнік спраўляецца са сваімі абавязкамі, сведчыць сёлетняя ўзнагарода Таццяны Бяловой прэміяй «За духоўнае адраджэнне».

Усё, што мы робім, мы робім для нашага грамадства, — сказала дырэктар «Беларускай энцыклапедыі». — Мы выдаём энцыклапедыі для школьнікаў і студэнтаў, складаем даведнікі па культуры Беларусі, ваенныя... І большую частку гэтых выданняў рытууюць жанчыны. Яшчэ адна жаночая тайна датычыцца ініцыятывы. Адкуль ў дачок Евы столькі ідэй, задум і дзёрзкасці? Вось і Таццяна Бялова скарысталася магчымасцю, каб заявіць пра адкрыццё ў сярэдзіне сакавіка прэзентацыйнага цэнтра выдавецтва ў новай краме па праспекце Пераможаўцаў.

У першую чаргу гэта будзе пляцоўка для абмеркавання самых розных кірункаў, для нараджэння новых праектаў, тэм, кніг і ідэй, — сказала яна.

ТАЙНА КУЛЬТУРАЛАГІЧНАЯ

Шмат гадоў працуючы са словам, я, нечакана для сябе, заўважыла, што многія значныя словы, вельмі важныя для людзей, — жаночага роду, — звярнула ўвагу на чарговую тайну дацэнт кафедры мастацтва эстрады Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтва **Дзіна ТЫЦЮК**. — «Зямля».

«прырода», «планета», «любоў», «радасць»... Усё рушыцца любоўю на зямлі, і свет носіць жаночы твар. Гэта, з аднаго боку, цудоўна, але з іншага — вельмі адказна. Мы, жанчыны, адказныя за твар свету... Таму нам вельмі важна памятаць пра тую галоўную місію, якая нам накіравана. Гэта складана — быць жанчынай, але ў гэтым наша шчасце.

Здольнасць сумяшчальнае — вось асноўная тайна жанчыны, лічыць рэжысёр **Алена ТУРАВА**. На кінастудыі «Беларусьфільм» можна сустрэць не толькі шмат жанчын-рэжысёраў, але і дастаткова жанчын-аператараў, не кажучы ўжо пра іншыя, не столькі «мужчынскія» творчыя заняткі. Усе гэтыя жанчыны ствараюць цудоўныя творы і, разам з тым, маюць сем'і, расцяць дзяцей, клапацяцца пра мужоў!

Пры яе выдатнай вынослівасці і сіле, жанчыне неабходна ўвага мужчын, заўважыла Алена. Жанчыне важна адчуваць, што яна падабаецца, што ёй захапляюцца, любуюцца. Жанчына насамрэч не можа існаваць без мужчыны, без яго клопату і падтрымкі. І ў гэтым яшчэ адна жаночая тайна.

ТАЙНА ЖЫЦЦЕВАЯ

У экстрэмальных сітуацыях жанчыны спраўляюцца нашмат лепш за мужчын, — дала да агульнага спісу свой вопыт **галоўны ўрач Бальніцы палітыўнага догляду «ХОСПІС» Вольга МЫЧКО**. — Між сабой мы называем хоспіс клубам былых жонак. Мужчыны могуць мець трох і больш жонак, афіцыйных, грамадзянскіх і якіх іншых. Але ногі яму мые, пазногці стрыжэ і корміць з лыжачкі ў апошнія

дні і месяцы — першая жонка, маці яго дзяцей. Яна можа яго напакнуць, можа павысіць на яго голас, ці нават падняць руку, але яна яго даглядзіць і ў апошні шлях праводзіць. Парадокс: былых мужоў мы не бачым, а вось былых жонак — увесь час. Гэтыя жанчыны — міраносіцы, яны сапраўды нясуць у свет мір, святло, супакой.

Для самой Вольгі Віктараўны тайнай з'яўляецца тое, як супрацоўнікі хоспіса пасля працоўнага дня здольныя прыйсці дадому ў добрым настроі, пазбавіцца негатыву, прынесці сваім родным цяпло і ўвагу, усмешку і клопат...

Самая важная жаночая тайна — здольнасць любіць і дараваць, — упэўненая **старшыня Дабрачыннага фонду «Дакрананне да жыцця» Ларыса ІВАШКЕВІЧ**. — У сваёй сям'і я — адна жанчына, у мяне чатыры дарослыя сыны і муж. 1 я ўвесь час імкнуса гэтую жаночую здольнасць любіць перадаць сваім сынам. Я ўзначальваю фонд, які дапамагае хворым на анкало-

гію дзецям, і бачу, што мужчыны, на жаль, вельмі часта пакідаюць сваіх жонак, калі бяда прыходзіць у сям'ю. А жанчыны, і ў гэтым іх галоўная тайна, здольныя любіць і дараваць. Насуперак усяму. Напэўна, на гэтым трымаецца свет.

У маім жыцці былі перыяды, калі я не заўважала, як распускаюцца цюльпаны на дачы, — са слязамі на вачах прызналася першы намеснік **старшыні Рэспубліканскага дзяржаўна-грамадскага аб'яднання «Беларуская добраахвотнае пажарнае таварыства», палкоўнік МНС Марыя ПЯЧУРА**. — У свой час я адказвала за жанскае забеспячэнне ўсёй сістэмы МНС.

На пачатку 90-х гадоў, у самы цяжкі час, калі не заўсёды была магчымасць купіць хлеб для курсантаў, паміраў мой малодшы сын. У яго была пухліна галаўнога мозгу, яму зра-

білі аперацыю, мы яго паставілі на ногі, але праз паўтара года — рэцыдыў. Дзіця памірае, а я ў гэты дзень была на працы... Цяпер у мяне работа не такая цяжкая. Я стала заўважаць, як надыходзіць вясна, я стала адчуваць, што магу быць прыгожай... Некаторыя жанчыны зайздросцяць таму, што ўсё жыццё вакол мяне мужчыны. Сапраўды, у ліфце, на гасцінічным паверсе я чамусьці аказваюся адна сярод мужчын. У сістэме МНС іх было 22 тысячы! І яны мне так надакучылі!

Для жанчыны важна, каб побач быў той, адзіны, які падтрымае ў любові, самай складанай, сітуацыі. У Марыі Пячурцы такі мужчына ёсць — гэта муж. Ёсць яшчэ старэйшы сын, таксама цудоўны чалавек. І вялікая тайна ёсць у тым, як у адным чалавеку ўмяшчаецца столькі болю і столькі спакою, цеплыні і падзякі, рашучасці і мяккасці, жаноцкасці і радасці...

ТАЙНА ГЕНДАРНАЯ

Я цікавая сёння тым, што нарадзіла пяць дзяцей, — падхапіла размову кавалер ордэна **Маці Паліна ГЕСЦЬ**. — Я вельмі шчаслівая жанчына, але ёсць рэчы, якія мне ў маім статусе шматдзетнай маці не падабаюцца. Мне не падабаецца, што першае, пра што мяне пытаюцца, — ці

атрымала я кватэру. Другое — колькі грошай мне плацяць. І трэцяе — калі я пайду на пенсію. Мне дзіўна, што людзям цікава не тое, што я адбылася як жанчына, не тое, чым жыву, што магу даць дзецям, колькі сіл на іх вы-

даткоўваю, а тое, якія льготы атрымаю. Гэты меркантильны чалавечы інтарэс крыўдзіць і абражае. Атрымліваецца, што шматдзетная маці, у першую чаргу, атрымальнік пэўных ільгот. Але дзеці — гэта мой гонар, маё ўкладанне ў будучыню, мой працяг.

Шкада, што грамадства пасля ўвядзення падтрымкі шматдзетных сем'яў аказалася падзеленым, — некалькі ўхілілася ад абмеркавання асноўнай тэмы «круглага стала» **Папіна Гесць**. — На тых, хто мае льготы, і тых, хто лічыць, што гэтыя льготы дадзеныя за іх кошт...

Сама Паліна працуе намеснікам дырэктара Навуковага прадпрыемства ТАА «Энергапрыбор», таму і не можа пагадзіцца з тым, што жанчыны, якія нараджаюць і выхоўваюць дзяцей, жывуць за чужы кошт. А вось тое, як можна спалучаць догляд за 5 дзецьмі і працу, ды яшчэ кіруючую пасаду, да таго ж заставацца поўнай сіл і энергіі, напэўна, і ёсць галоўная тайна гэтай жанчыны.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.
Фота **Марыі ЖЫЛІНСКАЙ.**

